

Μπροστά στην διασκέδαση τῶν ἐφήβων σήμερα:
Στρατηγική χειραγώγησης ἢ ὑπαρξιακή συνάντηση;

π. Βασιλείου Θερμού

Ὁ τίτλος ἐκφράζει ἓνα δίλημμα πού θά προσπαθήσω νά διεξέλθω. *Μᾶς ἐνδιαφέρει νά χειραγωγήσουμε τούς ἐφήβους μας ἢ μᾶς ἐνδιαφέρει νά συναντηθοῦμε ὑπαρξιακά μαζί τους;* Αὐτά τά δύο σέ ἀντιδιαστολή ἀνταντακλοῦν σημαντικές διαφορές. καί εἶναι τό πλαίσιο τῆς σημερινῆς τους διασκέδασης πού γεννᾷ αὐτόν τόν προβληματισμό.

Μᾶς ἐνδιαφέρει ἡ ὑπαρξιακή συνάντηση μέ τούς ὄρους ὑπό τούς ὁποίους καί στή θεολογία μας καί στήν Ἐκκλησία μας μιλοῦμε γιά συνάντηση. Δηλαδή ὅτι θά ἔλθουν κοντά καί θά κοινωνήσουν δύο πρόσωπα-εἰκόνες τοῦ Θεοῦ. Αὐτό εἶναι ἓνα πνευματικό γεγονός. Γι' αὐτό καί πιστεύουμε πώς ἡ οἰκογένεια εἶναι μικρογραφία τῆς Ἐκκλησίας, διότι ἀποτελεῖ συνάντηση καί κοινωνία προσώπων. Τουλάχιστον ἔτσι θά ἔπρεπε νά εἶναι, ὁ γονέας νά προσπαθεῖ νά συναντηθεῖ μέ τό πρόσωπο τοῦ παιδιοῦ του καί ἀπ' αὐτή τή συνάντηση νά χτιστεῖ μιά τόσο δυνατή σχέση ὥστε νά ἀποτελεῖ τήν καλύτερη πρόληψη ἀπέναντι στούς κινδύνους πού ὑπάρχουν στήν κοινωνία.

Πράγματι βλέπουμε γύρω μας μιά διασκέδαση παρακμῆς σέ μεγάλο βαθμό. Βέβαια ἀμφιβάλλω πολλές φορές ἂν οἱ χριστιανοί γονεῖς ἔχουμε ξεκαθαρίσει μέσα μας ποιά εἶναι διασκέδαση παρακμῆς καί ποιά εἶναι ὑγιής διασκέδαση. Ἄς εἴμαστε εἰλικρινεῖς, γιά τούς περισσότερους χριστιανούς γονεῖς τά σύγχρονα τραγούδια βρίσκονται ὅλα «στό ἴδιο τσουβάλι». Οἱ περισσότεροι δέν ἔχουμε τήν ἰκανότητα νά ξεχωρίσουμε εἶδη μουσικῆς, νά διαφοροποιήσουμε τή μουσική πολύ χαμηλῆς ποιότητος ἀπό τή σύγχρονη νεοελληνική ἔντεχνη μουσική, ἡ ὁποία μερικές φορές ἔχει καί ἀξιόλογους στίχους καί θαυμάσια μελωδία. Γιά τούς περισσότερους χριστιανούς γονεῖς ὁ,τιδήποτε δέν ἐκπέμπεται ἀπό τούς ἐκκλησιαστικούς ραδιοφωνικούς σταθμούς εἶναι διασκέδαση παρακμῆς. Αὐτό φυσικά ἐννοεῖται ὅτι μέ κανένα τρόπο δέν συμβάλλει στήν ὑπαρξιακή συνάντηση μέ τά παδιά μας. Θά ἐπανέλθω στό θέμα αὐτό τῆς

γνωριμίας μέ τήν κουλτούρα τῶν νέων μας.

Πιστεύω ὅτι μεγάλο μέρος τῆς σύγχρονης προβληματικῆς διασκέδασης ὀφείλεται στήν ἔλλειψη ὑπαρξιακῆς συνάντησης γονέων καί ἐφήβων. Γιατί; Διότι μέ τό νά μήν ἔχουμε συναντηθεῖ ὑπαρξιακά μέ τά παιδιά μας πρῶτα ἀπ' ὅλα τά ἀγνοοῦμε, δέν τά ξέρουμε τά παιδιά μας. Κι ὅταν δέν ξέρουμε τά παιδιά μας φοβόμαστε περισσότερο διότι ὑποτιμᾶμε τίς δυνατότητες τους καί φανταζόμαστε ἀπειλητικούς κινδύνους ἀπέναντι σ' ἓνα παιδί ἀνυπεράσπιστο. Θά σᾶς πῶ μερικά παραδείγματα γιά νά δεῖτε πόσο σημαντικές προσωπικότητες εἶναι τά περισσότερα παιδιά μας κι ἐμεῖς τό ἀγνοοῦμε. Μιά μητέρα, ἡ ὁποία ἦταν σέ κατάσταση πανικοῦ ὅταν ἐμφανίστηκε ἓνα ριάλιτυ-σόου στήν τηλεόραση, διότι ὁ γιός της ἐπέμενε νά τό βλέπει κάθε βράδυ, μοῦ ἐξωτερίκευσε τήν ἀγωνία της αὐτή, ἡ ὁποία τῆς ἔφυγε, ὅταν κάποια στιγμή μετά ἀπό κάμποσα ἐπεισόδια ὁ γιός της, ἐκεῖ πού ἔτρωγαν τό βράδυ τῆς εἶπε: «Λοιπόν, ὁ τάδε στό ριάλιτυ αὐτό φέρθηκε ἀπαίσια. Πρόδωσε τόν φίλο του». Δέν τῆς περνοῦσε ἀπ' τό μυαλό ὅτι ἦταν δυνατόν τό παιδί της, παιδί γυμνασίου, νά βλέπει κριτικά κάτι. Ἄλλά τό παιδί της ὄχι μόνον ἔβλεπε μέ κριτικό πνεῦμα, ἀλλά εἶχε χρησιμοποιήσει καί τά κριτήρια πού εἶχε πάρει ἀπ' τούς γονεῖς του, ὅτι δηλαδή πρέπει νά εἶσαι ἔντιμος, εἰλικρινής καί πιστός στούς φίλους σου καί νά μήν «πουλᾶς» τόν ἄλλο γιά μιᾶ εὐκαιριακή γνωριμία.

Μιά ἄλλη μητέρα μοῦ εἶπε κάτι τό ὁποῖο μέ ἐξέπληξε. Ἡ κόρη της, μαθήτρια Α' Λυκείου, παρακολουθοῦσε στίς εἰδήσεις ἀνταποκρίσεις ἀπό κάποιον πόλεμο καί κάποια στιγμή τῆς λέει: «Μαμά, ξέρεις τί μέ τρομάζει πάνω ἀπ' ὅλα; Ὅχι ὁ πόλεμος πού βλέπουμε καί οἱ φωτιές καί οἱ τραυματίες καί οἱ νεκροί. Μέ τρομάζει πάνω ἀπ' ὅλα τό ὅτι αὐτά τά βλέπω ἀπό τόν καναπέ».

Ἔχω τή γνώμη ὅτι ἔχουμε παραμείνει μακριά ἀπ' τόν ψυχικό κόσμο τῶν παιδιῶν μας, μέ ἀποτέλεσμα νά τά ἀγνοοῦμε καί ἔτσι νά ἀνησυχοῦμε ἀχρείαστα. Καί ἂν λάβουμε ὑπ' ὄψη τήν συγκεκριμένη κοινωνία στήν ὁποία ζοῦμε τά παιδιά μας ἐμφανίζουν μιᾶ ἐκπλήσσοσα ὠριμότητα καί

καλωσύνη.

Ἐπίσης, ἓνα ἄλλο κακό πού προκύπτει ἀπό τήν ἔλλειψη πραγματικῆς συνάντησης εἶναι ὅτι τά παιδιά μας δέν ἡρεμοῦν ἀπό μᾶς. Μᾶλλον ἀγχώνονται περισσότερο. Αὐτό καί μόνο τό γεγονός, ἂν συμβαίνει, θά πρέπει νά μᾶς προβληματίσει γιά τήν ἀπουσία ψυχικῆς ἐπαφῆς καί συναντήσεως μέ τά παιδιά μας. Τί σχέση ἔχει αὐτό μέ τήν ψυχαγωγία; Τεράστια! Σᾶς πληροφορῶ, ἂν δέν τό ξέρετε δηλαδή, ὅτι τό κάπνισμα σέ μεγάλο βαθμό γίνεται γιά λόγους ἀγχολυτικούς, γιά νά ἡρεμήσει ὁ νέος ἀπό τό ἄγχος. Ὅχι τό πρῶτο τσιγάρο ἢ τό δεύτερο, πού γίνονται γιά δοκιμή ἢ γιά ἔνταξη στήν ομάδα ἢ ἀπό περιέργεια, ἀλλά τό νά μείνει κανείς στό κάπνισμα! Οὔτε τό πρῶτο ποτό ἢ τό δεύτερο, ἀλλά τό νά μείνει κανείς στό ποτό! Συνήθως γίνεται γιά ν' ἀνακουφιστεῖ κανείς ἀπό τό ἄγχος ἢ ἀπό τήν κατάθλιψη, τή μελαγχολική διάθεση.

Οἱ νέοι μας ἔχουν ὡς ἔφηβοι - καί νέοι ἀργότερα - μεγάλες μεταπτώσεις στή διάθεση, πού εἶναι φυσιολογικές γιά τήν ἡλικία αὐτή. Ἐ, λοιπόν, κατά κανόνα οἱ νέοι μας δέν ἀνακουφίζονται ἀπό τό ἄγχος καί τήν κατάθλιψη μέσα στό σπίτι τους. Τό ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι ἀναζητοῦν ἄλλοῦ τήν ἀνακούφιση, σέ κάποιους φίλους ἢ σέ κάποιο πρόσωπο τοῦ ἄλλου φύλου. Πολλοί δεσμοί δέν θά εἶχαν γίνει σέ τέτοιες ἡλικίες νεαρές καί εὐαίσθητες ἐάν οἱ νέοι μας ἀνακουφίζονταν ἀπό τό ἄγχος καί τήν κατάθλιψή τους μέσα στήν οἰκογένεια. Ἡ δέν θά εἶχαν στραφῆ σέ κακές παρέες ὅπου θά μάθουν τά ναρκωτικά.

Ἐπίσης, μέ τήν ἔλλειψη συναντήσεως ὑπαρξιακῆς καί ψυχικῆς μέ τά παιδιά μας, δέν παίρνουν ἐκτίμηση. Μπορεῖ νά δώσουμε βέβαια ἐκτίμηση στά παιδιά μας ἂν μᾶς ἀκολουθοῦν στίς δικές μας ἐπιλογές, ἂν ἔρχονται ἐπίσκεψη στούς συγγενεῖς μας. Δέν ἐκτιμᾶμε τά παιδιά μας ὅμως γί' αὐτό πού εἶναι καθ' ἑαυτά, μέσα στόν δικό τους ψυχικό κόσμο καί στόν δικό τους κύκλο ἐνδιαφερόντων. Οὐσιαστικά, δηλαδή, εἶναι σάν νά στεκόμαστε στή δική μας θέση ἀμετακίνητοι καί νά λέμε στό παιδί μας: «Ἐλα ἐδῶ πού σέ θέλω ἐγώ γιά νά σ' ἐκτιμήσω». Δέν ἐξερχόμαστε σέ συνάντηση τοῦ παιδιοῦ μας προκειμένου νά τό

έκτιμήσουμε εκεί πού είναι, όπως είναι, ώστε έτσι να το βοηθήσουμε να γίνει καλύτερο. Ο δάσκαλος επαινεί τον μαθητή του για να τον κάνει καλύτερο μετά. Ο Χριστός ήλθε και μάς συνάντησε εκεί πού ήμαστε, για να μάς πάει εκεί πού είναι Αὐτός. Είναι αδύνατον, αν δεν πᾶμε ἐμεῖς στή θέση τοῦ παιδιοῦ μας - ὄχι να μποῦμε στή θέση του, αὐτό είναι πολύ δύσκολο και πολύ απαιτητικό - ἀλλά να βρεθοῦμε κάπως κοντά στον κόσμο τῶν δικῶν του ἐνδιαφερόντων, τῶν δικῶν του ἀξιῶν, ὥστε ἀπό ἐκεῖ μέσα να δοῦμε για ποιά πράγματα θά ἐκτιμήσουμε τό παιδί μας.

Μέ αὐτά ὅλα πού λέω δέν ἐννοῶ ὅτι ὁ γονέας ἐπαρκεῖ για να ἀντικαταστήσει τούς φίλους και τίς παρέες και ἐπομένως, ἐάν τά κάνουμε ὅλα αὐτά, τότε τό παιδί μας δέν θά ἔχει ἀνάγκη ἀπό φίλους, κι ἔτσι θά τό βάλουμε σέ μιᾶ «γυάλα», μέχρι πιά να ἐνηλικιωθεῖ και μετά να βγεῖ στήν κοινωνία να κάνει γνωριμίες. Αὐτό είναι ἀδύνατο ἀλλά και ἀνεπίτρεπτο. Οἱ γονεῖς δέν μποροῦν να εἶναι φίλοι μέ τό παιδί. Ἄν θέλουμε αὐτόν τόν ρόλο, τό παιδί τότε μπορεῖ να ἔχει ἕναν πολύ καλό φίλο, ἀλλά ἕναν γονέα λιγότερο! Ὁ ἔφηβος ἔχει ἀπόλυτη ἀνάγκη ἀπό φιλίες και παρέες, ἀκόμη κι ἂν διαθέτει τούς καλύτερους γονεῖς τοῦ κόσμου. Ὅμως, ὁ ὑγιής τρόπος μέ τόν ὁποῖο σχετίζεται μέ τούς γονεῖς του θά ὀδηγήσει τόν ἔφηβο αὐτόν να ἀναζητήσῃ ὑγιέστερες παρέες και ὑγιέστερους χώρους στους ὁποίους θά ἐνταχθεῖ. Μέ τή συμπεριφορά μας δηλαδή, μποροῦμε να μειώσουμε τίς πιθανότητες μιᾶς κακῆς ψυχαγωγίας.

Συνοψίζω ποιές εἶναι κατ' ἐμέ οἱ συνέπειες αὐτῆς τῆς ὑπαρξιακῆς συναντήσεως μέ τούς νέους μας:

1) Αὐξάνεται ἡ αὐτοεκτίμηση τοῦ νέου, ὥστε να μήν τήν ἀναζητήσῃ σέ λάθος χώρους. Ὁ νέος δέν μπορεῖ να ζήσει χωρίς ἐκτίμηση. Ἐπομένως, ἂν δέν τή βρεῖ στήν οἰκογένειά του, θά τήν ἀναζητήσῃ σέ χώρους πού ἐνδέχεται να εἶναι προβληματικοί.

2) Μειώνει τό ἄγχος και τή δυσθυμία, ὥστε να μή δημιουργήσῃ ὁ νέος αὐτοματισμούς ἀνακούφισης. Οἱ αὐτοματισμοί ἀνακούφισης εἶναι ἕνα φαινόμενο ὅλων τῶν

ήλικιων, ὄχι μόνο τῶν νέων. Πολλοί ἀπό μᾶς ἀνακουφιζόμαστε αὐτομάτως μέ τό νά τρῶμε, παραδείγματος χάριν. Ἔχουμε μιά στενοχώρια, ἕνα ἄγχος, ξεσπᾶμε στό φαγητό. Οἱ νέοι ἔχουν μεγαλύτερη πρόσβαση στό τσιγάρο, στά ποτά, καί στίς ὑπόλοιπες οὐσίες, ὅπως ἐπίσης καί στήν τηλεόραση, τά ἠλεκτρονικά παιγνίδια καί τό διαδίκτυο. Χρειάζεται λοιπόν νά τούς μειώσουμε τήν ἀνάγκη γί' αὐτούς τούς αὐτοματισμούς καί ἔτσι δροῦμε προληπτικά.

3) Ἡ ὑπαρξιακή συνάντηση ἀναπτύσσει τήν προσωπικότητα, ὥστε τό παιδί μας νά βλέπει τηλεόραση καί γενικώτερα τήν κοινωνία μέ κριτικό βλέμμα. Καί (γιατί ὄχι;) νά δοῦμε κι ἐμεῖς μαζί του αὐτά πού βλέπει, προκειμένου νά μποροῦμε νά τά συζητήσουμε κατόπιν χωρίς νά «κάνουμε μάθημα» στό παιδί μας.

4) Ἀναπτύσσει ἡ συνάντηση αὐτή μία ὑγιᾶ ἀνεξαρτησία, ἡ ὁποία ἐπιτρέπει στό παιδί μας νά ὠριμάζει, νά μεγαλώνει καί νά ἀπομακρύνεται ἀπό μᾶς μέ τήν αἴσθηση ὅτι τό κάνει μέ τήν εὐχή μας καί δέν τό παίρνει ἐπαναστατικά.

Σέ αὐτό τό σημεῖο θά ἤθελα ν' ἀναφέρω τόν ρόλο τοῦ καπνίσματος στήν ἀνεξαρτησία τοῦ νέου. Εἶμαι πεπεισμένος πιά ὅτι στίς μεσογειακές κοινωνίες τό κάπνισμα χρησιμοποιεῖται ὡς τρόπος ἀνεξαρτησίας τῶν νέων ἀπό τούς γονεῖς τους. Γιατί εἰδικά στίς μεσογειακές κοινωνίες; Διότι εἶναι πολύ ἰσχυρότεροι οἱ οἰκογενειακοί δεσμοί καί ἡ οἰκογένεια εἶναι κυρίως παιδοκεντρική, μέ ἀποτέλεσμα οἱ γονεῖς νά μήν προετοιμάζονται γιά τήν ἀνεξαρτησία τῶν παιδιῶν τους. Ἐτσι, λοιπόν ἡ Ἰταλία καί ἡ Ἰσπανία ἔχουν ποσοστά καπνίσματος στόν πληθυσμό 30-40%. Στούς νέους εἶναι πολύ μεγαλύτερα τά ποσοστά αὐτά. Πᾶς στή Βόρεια Εὐρώπη καί Δυτική Εὐρώπη - καλά γιά τήν Ἀμερική οὔτε λόγος νά γίνεται - καί τά ποσοστά πέφτουν στό 10-15%. Εἶναι ἀδύνατο, λοιπόν, νά μήν εἶναι πολιτισμικά τά αἷτια αὐτά.

Οἱ μεσογειακές χῶρες χαρακτηρίζονται ἀπό παιδοκεντρική οἰκογένεια, ἡ ὁποία δέν ἐπιτρέπει εὐκόλα τήν ἀνεξαρτησία τῶν παιδιῶν. Καί ἔτσι ὁ νέος ἀναγκάζεται νά βρεῖ τρόπους συμβολικούς μέ τούς ὁποίους θά πάρει τήν ἀνεξαρτησία του, οἱ

ὅποιοι φυσικά εἶναι καταστροφικοί, ὅπως εἶναι τό κάπνισμα. Ἡ ὅπως εἶναι ἡ ἐπικίνδυνη ὁδήγηση, καθὼς καί ἡ ὁδήγηση χωρίς δίπλωμα, κάτι τό ὅποιο συμβαίνει πολύ συχνά στόν τόπο μας σέ σύγκριση μέ ἄλλες χῶρες. Στή Βόρεια Εὐρώπη, ἄς ποῦμε, καί στήν Ἀμερική, ἂν δέν ὑπῆρχε ὁ ἀλκοολισμός, μπορεῖ νά μήν εἶχαν καί τροχαῖα καθόλου.

Γιά νά ἐπιτευχθῆ ἡ ὑπαρξιακή συνάντηση χρειάζονται ὀρισμένες προϋποθέσεις. Γιά παράδειγμα, χρειάζεται νά μποροῦμε νά ἀντέχουμε τή συζήτηση μέ τούς νέους μας γύρω ἀπό τήν ψυχαγωγία τους. Συνήθως, ὅποιαδήποτε συζήτηση ἀνοίξουν τά παιδιά μας γύρω ἀπό τά ἐνδιαφέροντά τους μᾶς φαίνεται ἀφόρητη, τόσο βαρετή πού εὐχόμεστε νά τελειώσει τό συντομότερο. Ὁ καθένας εἶναι ἐλεύθερος νά ἀκολουθήσει ὅποια τακτική τηρεῖ, ἀλλά ἡ γνώμη μου εἶναι ὅτι δέν θά μπορέσουμε νά συναντηθοῦμε μέ τούς νέους μας ὑπαρξιακά καί πραγματικά, ἐάν δέν θελήσουμε νά γνωρίσουμε τόν κόσμο τους.

Μπορεῖ νά φαίνεται δύσκολο αὐτό πού λέω, ἴσως καί λίγο ἄκαιρο. Ὅτι ἐνῶ τώρα εἴμαστε πενήντα χρονῶν ἄνθρωποι καί ἀσπρίσαν τά μαλλιά μας, τώρα θά καθίσουμε νά μάθουμε τά τραγούδια τῶν νέων ἢ νά μάθουμε ὑπολογιστές; Ναι, θά τό κάνουμε! Καί θά μάθουμε τά μουσικά γοῦστα τῶν νέων μας καί θά δοῦμε καί ταινίες πού βλέπουν στήν τηλεόραση μαζί τους! Ἐάν θέλουμε νά ἔχουμε συνάντηση μέ τούς νέους μας πραγματικά ὑπαρξιακή! Ἄν ἀνήκετε σέ ἐκείνους τούς λίγους ὅπου ἔχουν δημιουργήσει πραγματική συνάντηση μέ τούς νέους χωρίς νά τά ἔχετε κάνει ὅλα αὐτά, τότε ἀνήκετε στήν ἐξαίρεση.

Ἐάν ἐμεῖς δίνουμε τό μήνυμα ὅτι ἀπορρίπτουμε τόν κόσμο τῶν ἐνδιαφερόντων τοῦ νέου μας, θά πρέπει αὐτός νά συναντήσῃ ἀνθρώπους πού ἐκτιμοῦν τόν δικό του κόσμο ἐνδιαφερόντων. Ἐάν ἐμεῖς δυσφοροῦμε γιά τούς φίλους τῶν παιδιῶν μας, θά αὐτοσχεδιάζουν μόνοι τους στίς ἐπιλογές τους. Ἐάν ἐμεῖς ἀρνούμαστε νά δοῦμε μιᾶ ταινία πού θά δεῖ ὁ νέος μας - δέν εἶναι χυδαῖες ὅλες οἱ ταινίες, οὔτε εἶναι κατωτάτης ὑποστάθμης, ὑπάρχουν καί ἀξιόλογες - τότε θά ἐπιχειρήσῃ νά

τίς «μεταβολίσει» μόνος του. Καί ἐν πάσῃ περιπτώσει, μετά ἀπό μιά ταινία, συζητώντας καί ἐπιχειρηματολογώντας, μπορεῖ σιγά - σιγά μέ τόν καιρό νά ἔχουμε συμβάλει στήν καλλιέργεια τῶν κριτηρίων τοῦ νέου μας, γιά νά δεῖ καλύτερες τήν ἐπόμενη φορά.

Αὐτά ὅμως, νά θυμηθοῦμε τόν τίτλο, μέ κανέναν τρόπο δέν μποροῦν νά εἶναι στρατηγική χειραγώγησης. Διότι στρατηγική θά πεῖ πονηριά. Στρατηγική ἔχουν τά δύο μέρη πού κάνουν πόλεμο. Σκέφτονται πονηρά καί λένε: «Πῶς θά πρέπει νά βάλω τόν στρατό μου, γιά νά περικυκλώσω τόν ἀντίπαλο, γιά νά μήν ἔρθει νά μέ ἀπειλήσει;». Ἡ στρατηγική γιά τόν γονέα σημαίνει νά σκέφτεται: «Πῶς θά μαζέψω τό παιδί μου στό σπίτι περισσότερο, νά μή γυρίζει ἔξω; Πῶς θά καταφέρω τό παιδί μου νά εἶναι εὐχαριστημένο ἀπό μένα καί νά μήν ντρέπεται πῶς εἶμαι ἀπληροκαίμενος; Πῶς θά ἐλέγξω ἀποτελεσματικώτερα τίς κινήσεις του γιά νά νοιώθω πιο ἀσφαλής;» κ.ἄ.

Αὐτοί οἱ στόχοι θά γίνουν πραγματικότητα μέ τήν ὑπαρξιακή συνάντηση, ἀλλά δέν εἶναι ὁ στόχος αὐτά. Ἄν εἶναι ὁ στόχος μόνο αὐτά, τότε καταλήγουμε πάλι σέ μιά στρατηγική. Γιά νά μή σᾶς πῶ κιόλας πῶς οἱ νέοι εἶναι ἱκανοί νά ἀντιληφθοῦν τή στρατηγική μας καί νά τή σαμποτάρουν, διότι καταλαβαίνουν πότε ἐμεῖς ἐνεργοῦμε πλαγίως γιά νά ἐκμαιεύσουμε μία εὐνοιά τους ἢ γιά νά φερθοῦμε λαϊκιστικά. Ὅμως, τό μήνυμα πού θέλουμε νά δώσουμε στόν νέο μας εἶναι: «Μέ ἐνδιαφέρει νά συναντηθῶ μαζί σου ὡς πρόσωπο. Εἶσαι ἕνας θησαυρός, εἶσαι εἰκόνα τοῦ Θεοῦ κι ἐγώ δέν σέ ξέρω ἀκόμη, γιατί ἀλλάζεις ἐν τῷ μεταξύ, μεγαλώνεις, καί θέλω νά σέ γνωρίσω!» Ἄρα, τόν διάλογο πού θέλω νά κάνω μαζί σου, δέν τόν θέλω γιά νά μιλάω ἐγώ στό 90% τοῦ χρόνου κι ἐσύ στό 10% καί νά σοῦ πῶ τίς ἀπόψεις μου, ἀλλά θέλω νά σέ γνωρίσω καλύτερα γιά νά χαρῶ τό πρόσωπό σου».

Δέν ξέρουμε καθόλου ὁ κάθε ἄνθρωπος πῶς δίνει τόν ἀγώνα του καί πῶς ἐκδηλώνονται τά καλά πού ἔχει μέσα του. Γιά νά μή σᾶς πῶ ὅτι τά ἔχασα, ὅταν ἔμαθα ὅτι δύο ἀπό τούς πιο δημοφιλεῖς τραγουδιστές τῶν νέων καί μέ πραγματικά

τραγούδια ποιότητας, συχνάζουν στην Ἐκκλησία καί ἐξομολογοῦνται. Δέν θά πῶ τά ὀνόματά τους, δέν ἔχει σημασία, ἀλλά θέλω νά δείξω πῶς ὁ κάθε ἄνθρωπος δίνει τή μάχη του ἀπό ἐκεῖ πού βρίσκεται καί δέν μποροῦν νά ὀμαδοποιηθοῦν οἱ ἄνθρωποι σέ κατηγορίες «ἐσεῖς» καί «ἐμεῖς», οἱ «ἀπέναντι» καί «ἐμεῖς». Αὐτή ἡ νοοτροπία εἶναι ἐπιζήμια γιά τή σχέση τοῦ γονέα μέ τό παιδί του.

Ἐπομένως, ὅλα αὐτά πού περιλαμβάνονται στήν ἔννοια «ὑπαρξιακή συνάντηση μέ τούς ἐφήβους μας» σημαίνουν μέ λίγα λόγια ὅτι, ἂν θέλουμε αὐτοί νά βγοῦν ἀπό τήν κουλτούρα τῆς τρέχουσας ἐπιβλαβοῦς διασκέδασης, πρέπει ἐμεῖς νά ἀλλάξουμε τήν κουλτούρα τῆς γονεϊκότητάς μας.